

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 149 § 1 k.p.a. z uwagi na orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją art. 25 ust 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wznowił postępowanie w sprawie zakończonej decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 r. dotyczącej B. I.. /postanowienie w aktach ZUS/

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2019 r. organ rentowy w wyniku wznowienia postępowania w sprawie emerytury na podstawie art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a. w zw. z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uchylił decyzję z dnia 28 kwietnia 2014 r. znak (...) oraz przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 kwietnia 2019 r., wskazując, że wysokość świadczenia obliczył od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranej emerytury przysługującej na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS; wysokość emerytury od dnia 1 kwietnia 2019 r. wynosi 1980,22 zł. Ponadto ZUS wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz zwaloryzowany kapitał początkowy. Przy ustalaniu wysokości emerytury od dnia 1 kwietnia 2019 r. Zakład uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do dnia 31 marca 2019 r., w tym zmiany wynikające z waloryzacji, jakimi emerytura była objęta oraz wynikające z załatwienia zgłoszonych wniosków. Wypłata emerytury została podjęta od dnia 1 kwietnia 2019 roku. /decyzja w aktach ZUS/

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji, domagając się jedynie przyznania rekompensaty za pracę w warunkach szczególnych. /odwołanie – k. 3/

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. I. urodziła się w dniu (...) /okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 17 września 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. /okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonej emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, której wysokość obliczono z zastosowaniem art. 25 ust 1 b ustawy z dnia 17 12 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) czyli podstawę emerytury pomniejszono o sumę kwot pobranych emerytur. Wypłata emerytury została zawieszona, gdyż korzystniejszym świadczeniem była dotychczasowa emerytura. /decyzja w aktach ZUS/

W dniu 4 kwietnia 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie świadczenia zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., tj. bez pomniejszenia o kwotę pobranej wcześniejszej emerytury. Dodatkowo ubezpieczona wniosła o przyznanie rekompensaty za pracę w warunkach szczególnych. /wniosek w aktach ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o niesporne w sprawie dowody z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy wnioskodawczyni przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W art. 1 ust. 1 ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie zaś z brzmieniem art. 21 ust.1 tej ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

W myśl natomiast ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Interpretacji art. 21 ust. 2 ustawy należy dokonywać przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w art. 2 ust. 5 ustawy. Z przepisu tego wynika, że rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabeą prawa do emerytury pomostowej w zamian za utratę możliwości nabycia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 listopada 2010 r., K 27/09, OTK - A 2010, Nr 9, poz. 109). A skoro celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 grudnia 2015 r., III AUa 1070/15).

Skoro zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że wnioskodawczyni nie może nabyć prawa do emerytury z rekompensatą. Nabyła bowiem prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W konsekwencji brak jest podstaw do przyznania jej prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach.

Dlatego też Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

P.B.